

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Klinika adiktologie

1. lékařská fakulta a Všeobecná fakultní nemocnice

Univerzita Karlova v Praze

Financování adiktologických služeb

Ondřej Sklenář

Projekt NETAD

Síťování vědecko-výzkumných kapacit a cílený rozvoj spolupráce mezi vysokými školami, veřejnou správou, soukromým a neziskovým sektorem v adiktologii (NETAD)

OP VK, reg.č. CZ.1.07/2.4.00/17.0111

- Profese adiktologa
- Důsledky zavádění koncepce sítě služeb
- Adiktologická ambulance/stacionář
- Zdravotní výkony adiktologa
- Závěr a diskuse

I. Profese adiktologa

Z Á V I S L O S T I

Adiktologie

Zdravotnictví

Sociální služby,
školství, vězeňství

Lékař

Nelékaři:

(adiktolog, sestra,
klinický psycholog)

Sociální pracovník,
pedagog, atd.

- **Počty registrovaných osob v jednotlivých oborech k 01.01.2014:**
- Nelékaři – celkem 150729 osob
- Všeobecná sestra – celkem 103249
- Klinický psycholog – celkem 909
- (27 profesí)
- **Adiktolog – celkem 209 osob**

- Profese adiktologa v zákoně od r. 2008
- Nová nelékařská profese na půdě zdravotnictví
- 3 cesty k získání **odborné způsobilosti** adiktologa:

1. VŠ studium

2. Uznání kvalifikace

3. Akreditovaný kvalifikační kurz

- **Adiktolog aneb co bylo/bude dál?**
 - Další ukotvení ve zdravotnictví a s tím spojených zisků i povinností
 - Legislativní ukotvení (katalog prací, vyhlášky, apod.)
 - Zdravotní výkony – vypracování, schválení, vydání
 - Povinnost celoživotního vzdělávání
 - Další specializace

- **Základní pojmy ze zákona 96/2004 Sb.**
- **3 „kategorie“**
 - **1) zdravotnický pracovník způsobilý k výkonu zdravotnického povolání po získání odborné způsobilosti = Adiktolog ve zdravotnictví**
 - Odborná způsobilost k výkonu povolání adiktologa
 - „registrovaný adiktolog“ (NCO NZO)

Specializační vzdělávání a specializovaná způsobilost:

- **2) zdravotnický pracovník způsobilý k výkonu zdravotnického povolání po získání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti (klinický adiktolog?!)**

• 3) Zvláštní odborná způsobilost

získávají zvláštní odbornou způsobilost pro úzce vymezené zdravotnické činnosti (tzv. certifikované kurzy); např.:

- Testování infekčních o.
- Psychoterapie
- Dětská adiktologie,
- ...

II. Důsledky zavádění Koncepce sítě

Důsledky zavádění Konceptce sítě

- Uplatnění profese adiktologa v různých segmentech **současného systému** péče
- Možnost realizace a poskytování vlastní „**nové**“ **adiktologické péče**
- Primárně snaha o posílení ambulantní péče v ČR
- Reforma psychiatrické péče v ČR

Strategie reformy psychiatrické péče

- Dostupnost psychiatrické péče je neuspokojivá
- Nedostatečné finanční zajištění
- **Cíle:**
- Zajistit rovnoměrné rozložení psychiatrické, klinickopsychologické, dětské a dorostové, gerontopsychiatrické, **adiktologické** a sexuologické péče v ČR
- Zajistit specialisty nelékaře v oboru **adiktologie** v počtu 4/100 000 obyvatel (2xAL, 1xPN, 1xST)
- Rozšíření psychiatrických ambulancí o nelékařské pracovníky (adiktolog)

III. Adiktologická ambulance/stacionář

Adiktologická ambulance

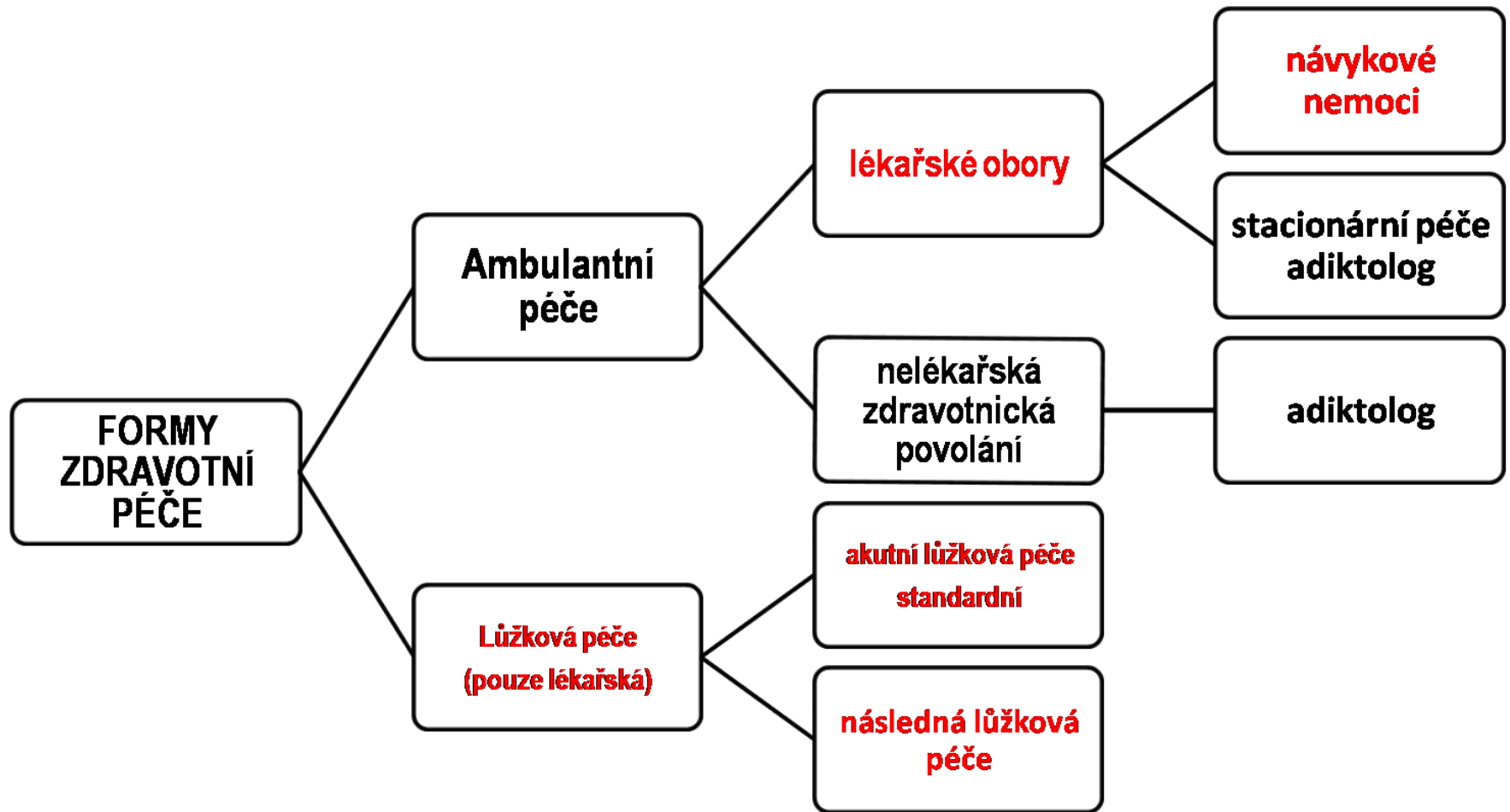
- Ambulantní péče je možná **ambulantní péče lékařská i ambulantní péče v oborech nelékařských** zdravotnických povoláních.
- Oborem lékařské péče jsou **návykové nemoci**.
- Nelékařským zdravotnickým oborem je **adiktologie**.

- **Adiktologická ambulance (nelékařská)**

Adiktologická ambulance

Adiktologická ambulance

- Termín skloňovaný ve všech pádech – **nadějí i obavou současně..**
- „**adiktologická ambulance**“ či „adiktologické centrum“ – ambulantní léčba, nízkoprahové zařízení, doléčování centrum, substituce, apod.
- **Cílovou populací:** osoby experimentující s návykovými látkami, problémoví uživatelé návykových látek, závislí motivovaní i nemotivovaní k abstinenci, abstinující absolventi ambulantního či ústavního léčení, rodinní příslušníci a partneři.

➤ Požadavky na registraci a provoz

- a) splnit obecné podmínky k udělení oprávnění k poskytování zdravotních služeb (Podmínky pro udělení oprávnění k poskytování zdravotních služeb)
- b) splnit požadavky na minimální **personální zabezpečení** zdravotních služeb (vyhláška MZ č. 99/2012 Sb.)
- c) smluvně zajistit **prostory**, které budou splňovat požadavky na **minimální technické vybavení zdravotnických zařízení** (vyhláška MZ č. 92/102 Sb.).

Adiktologický stacionář

- **Adiktologický stacionář** (lékařský či nelékařský)
- Personální zabezpečení - **adiktolog** způsobilý k výkonu povolání bez odborného dohledu + dostupnost lékaře z oboru návykové nemoci nebo psychiatra;
- Navíc se zřizuje místnost pro terapii
- Odpovídá standardům RVKPP – ambulantní stacionární péče

Adiktologický stacionář 2

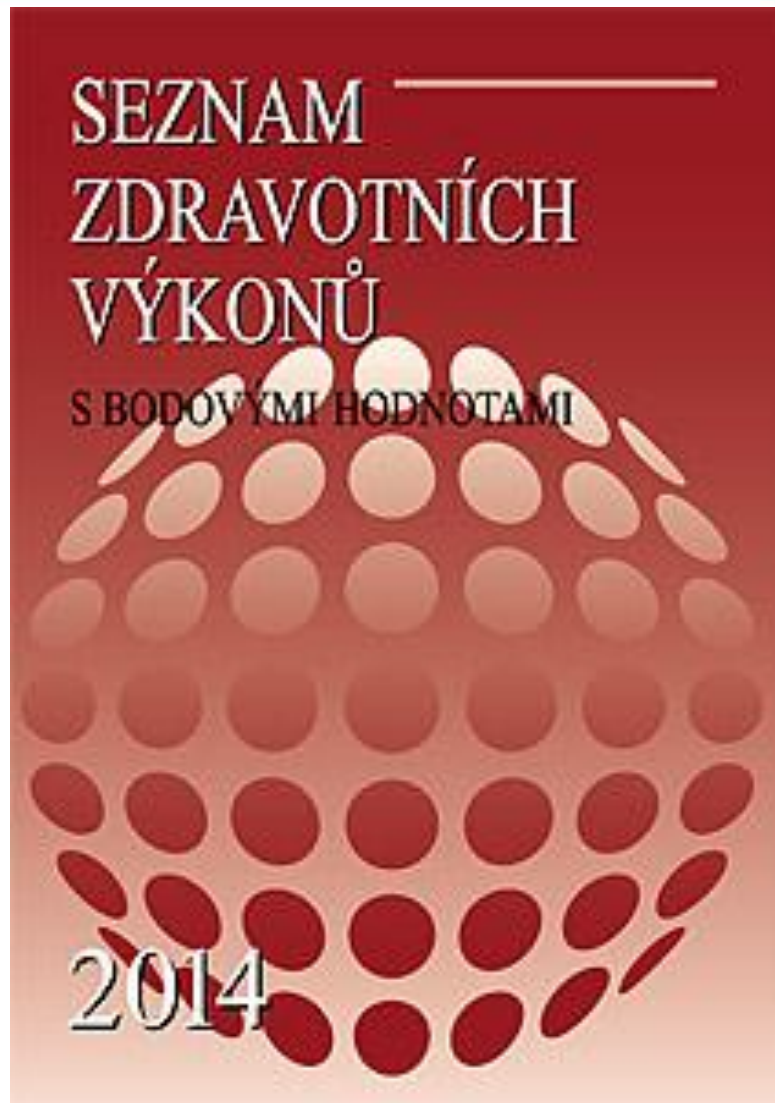
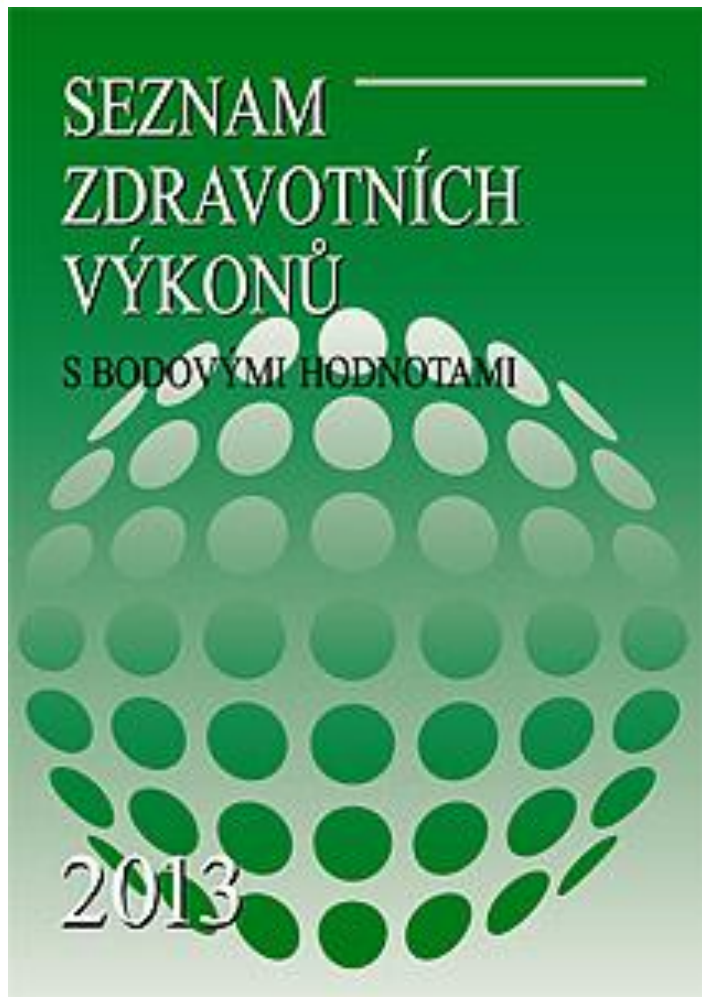
- **Stávající ošetrovací dny, jež budou moci adiktologové využívat:**
- **00041** - se vykazuje za jeden den pobytu pacienta ve stacionáři, pokud délka pobytu dosáhne alespoň 8 hodin. V případě stacionáře s psychoterapeutickým programem jako důvodem k přijetí do stacionáře pokud délka pobytu dosáhne alespoň 6 hodin.
- **00042** - se vykazuje za jeden den pobytu pacienta ve stacionáři s frakcionovaným programem, pokud délka pobytu dosáhne alespoň 3 hodin.

- Registrace zařízení jako poskytovatele zdravotních služeb
- Upravení provozu
- Zaměstnat „registrovaného“ adiktologa
- Personální a technické vybavení k registraci zdravotnického zařízení
- Vedení zdravotnické dokumentace a provozu

IV. Zdravotní výkony adiktologa

Zdravotní výkony adiktologa

- registrační listy pro jednotlivé zdravotní výkony byli zpracovány pracovní skupinou ČAA v období listopad 2011 – březen 2013.
- Pracovní skupina k Seznamu zdravotních výkonů MZ ČR na svých jednáních ve dnech 21. 2., 7. 3. a 21. 3. 2013 projednala a následně schválila návrhy České asociace adiktologů k zařazení nových zdravotních výkonů profese adiktologa (nelékaře)
- Od 2014 Seznam zdrav.výkonů a úhradová vyhláška obsahuje odbornost adiktologa

Zdravotní výkony adiktologa

- **Vyhláška č. 421/2013 Sb.** - Vyhláška, kterou se mění vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 134/1998 Sb., kterou se vydává **seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami**, ve znění pozdějších předpisů
- V příloze za Kapitulu 917 – ergoterapeut se vkládá **kapitola 919 – adiktologie**

- **Vyhláška č. 428/2013 Sb.** Vyhláška o stanovení hodnot bodu, výše úhrad hrazených služeb a regulačních omezení pro rok 2014 = **úhradová vyhláška**
- **Pro poskytovatele poskytující hrazené služby v odbornosti 919 – adiktolog se hodnota bodu stanoví ve výši 1Kč.**

Zdravotní výkony adiktologa

1. Vyšetření adiktologem při zahájení adiktologické péče
2. Vyšetření adiktologem kontrolní
3. Minimální kontakt adiktologa s pacientem
4. Adiktologická terapie individuální
5. Adiktologická terapie rodinná
6. Adiktologická terapie skupinová, typ I. pro skupinu max. 9 osob

Kapitola 919 - adiktologie

„Kapitola 919 – adiktologie

38021 VYŠETŘENÍ ADIKTOLOGEM PŘI ZAHÁJENÍ ADIKTOLOGICKÉ PÉČE

V rámci výkonu je mapováno rizikové chování pacienta ve vztahu k užívání návykových látek. Součástí výkonu je zhodnocení celkového stavu pacienta a následné stanovení terapeutického plánu.

Kategorie: P – hrazen plně

OF: 1/1 den

OM: A – pouze ambulantně

čas výkonu: 60

body: 357

ZUM: ne

ZULP: ne

Nositel	INDX	Čas
S4	4	60

38022 VYŠETŘENÍ ADIKTOLOGEM KONTROLNÍ

Výkon se děje v rámci běžného sledování pacienta. Součástí práce je edukace pacienta, zhodnocení subjektivních obtíží a jejich změn, zhodnocení aktuálního celkového stavu pacienta a případná změna terapeutického plánu.

Kategorie: P – hrazen plně

OF: 1/1 den, 3/1 čtvrtletí

OM: A – pouze ambulantně

čas výkonu: 30

body: 191

ZUM: ne

ZULP: ne

Nositel	INDX	Čas
S4	4	30

Zdravotní výkony - vysvětlivky

- Název výkonu
- Číslo výkonu
- Popis výkonu
- Kategorie
- Omezení místem
- Čas a omezení frekvencí
- Body
- Nositel - Index
- Autorská odbornost

- **Společné parametry všech výkonů:**
 - ❖ **Kategorie P** = hrazen plně
 - ❖ **Omezení místem A** = pouze ambulantně
 - ❖ **Nositel S4** = náročnost výkonu odpovídá kvalifikaci zdravotnického pracovníka s vysokoškolským vzděláním, specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou
 - ❖ **Režie výkonu** = vypočte se jako součin času výkonu v minutách a minutové režijní sazby příslušné k výkonům dané autorské odbornosti

Zdravotní výkony adiktologa

- Statut zdravotnického zařízení
- Adiktolog s osvědčením + 2 roky praxe + specializovaná či **zvláštní odborná způsobilost**
- **zvláštní odborná způsobilost – nemáme - *nutné nyní získat skrze akreditované CK !!!***
- Výkon je prováděn na základě předchozí indikace lékaře (psychiatr, dětský psychiatr či AT).
- **Revize pacientova stavu a léčebného plánu probíhá ve spolupráci adiktologa s lékařem každé 3 měsíce**

- zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách
- vyhláška č. 92/2012 Sb., o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení
- vyhláška č. 99/2012 sb., o požadavcích na minimální personální zabezpečení zdravotních služeb
- zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví
- zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění
- vyhláška MZ č. 134/1998 Sb., kterou se vydává seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami
- Zákon č. 96/2004 Sb., zákon o nelékař.zdrav.povoláních
- Vyhláška č. 55/2011 Sb. o činnostech zdrav.pracovníků

Vyšetření adiktologem při zahájení adikologické péče

- Kategorie: P - hrazen plně
- Omezení místem: A - pouze ambulantně
- Obvyklá doba trvání celého výkonu v minutách: 60.0
- Sazba režie: 2.87
- Body: 357
- Nositelé: Index S4 (adiktolog; praxe 2 roky)

Vyšetření adiktologem při zahájení adikologické péče

38021 VYŠETŘENÍ ADIKTOLOGEM PŘI ZAHÁJENÍ ADIKTOLOGICKÉ PÉČE

V rámci výkonu je mapováno rizikové chování pacienta ve vztahu k užívání návykových látek. Součástí výkonu je zhodnocení celkového stavu pacienta a následné stanovení terapeutického plánu.

Kategorie: P – hrazen plně

OF: 1/1 den

OM: A – pouze ambulantně

čas výkonu: 60

body: 357

ZUM: ne

ZULP: ne

Nositel	INDX	Čas
S4	4	60

Vyšetření adiktologem kontrolní

- Kategorie: P - hrazen plně
- Omezení místem: A - pouze ambulantně
- Omezení frekvencí: 1/1 den, 3/1 čtvrtletí
- Obvyklá doba trvání celého výkonu v minutách: 30.0
- Sazba režie: 2.87
- Body: 191
- Nositelé: Index S4 (adiktolog; praxe 2 roky)

Vyšetření adiktologem kontrolní

38022 VYŠETŘENÍ ADIKTOLOGEM KONTROLNÍ

Výkon se děje v rámci běžného sledování pacienta. Součástí práce je edukace pacienta, zhodnocení subjektivních obtíží a jejich změn, zhodnocení aktuálního celkového stavu pacienta a případná změna terapeutického plánu.

Kategorie: P – hrazen plně

OF: 1/1 den, 3/1 čtvrtletí

OM: A – pouze ambulantně

čas výkonu: 30

body: 191

ZUM: ne

ZULP: ne

Nositel	INDX	Čas
S4	4	30

Minimální kontakt adiktologa s pacientem

- Kategorie: P - hrazen plně
- Omezení místem: BOM - bez omezení
- Omezení frekvencí: 2/1 den, 12/1 čtvrtletí
- Obvyklá doba trvání celého výkonu v minutách: 10.0
- Sazba režie: 2.87
- Body: 59
- Nositelé: Index S4 (adiktolog; praxe 0)

Minimální kontakt adiktologa s pacientem

38023 MINIMÁLNÍ KONTAKT ADIKTOLOGA S PACIENTEM

Výkon má intervenční, kontrolní a edukativní charakter. Popisuje odbornou práci s pacienty zahrnující krátkou intervenci, předávání informací o účincích a rizicích zneužívané návykové látky včetně doporučení a postupů minimalizace rizik spojených se zneužíváním těchto látek.

Kategorie: P – hrazen plně

OF: 2/1 den, 12/1 čtvrtletí

OM: bez omezení

čas výkonu: 10

body: 59

ZUM: ne

ZULP: ne

Nositel	INDX	Čas
S4	4	10

Adiktologická terapie individuální

- Kategorie: P - hrazen plně
- Omezení místem: A - pouze ambulantně
- Omezení frekvencí: 1/1 den, 12/1 čtvrtletí
- Obvyklá doba trvání celého výkonu v minutách: 45.0
- Sazba režie: 2.87
- Body: 249
- Nositelé: Index S4 (adiktolog; praxe 2 roky)

Adiktologická terapie individuální

38024 ADIKTOLOGICKÁ TERAPIE INDIVIDUÁLNÍ

Výkon je indikován pro diagnostické skupiny F10 – F19 a patologické hráčství F63 na základě předchozí diagnostiky lékařem a matchingu adiktologem. Součástí výkonu jsou především motivační trénink a case management.

Kategorie: P – hrazen plně

OF: 1/1 den, 12/1 čtvrtletí

OM: A – pouze ambulantně

čas výkonu: 45

body: 249

ZUM: ne

ZULP: ne

Nositel	INDX	Čas
S4	4	45

Adiktologická terapie rodinná

- Kategorie: P - hrazen plně
- Omezení místem: A - pouze ambulantně
- Omezení frekvencí: 1/1 den, 12/1 čtvrtletí
- Obvyklá doba trvání celého výkonu v minutách: 45.0
- Sazba režie: 2.87
- Body: 249
- Nositelé: Index S4 (adiktolog; praxe 2 roky)

Adiktologická terapie rodinná

38025 ADIKTOLOGICKÁ TERAPIE RODINNÁ

Jedná se o soubor speciálních postupů a technik, které využívá adiktolog při rodinné terapii rodinných příslušníků a dalších blízkých adiktologických pacientů na specializovaném pracovišti. Výkon je indikován pro diagnostické skupiny F10 – F19 a patologické hráčství F63 na základě předchozí diagnostiky lékařem a matchingu adiktologem. Součástí výkonu je případové vedení rodiny, tj. case management, edukace rodinných příslušníků, získání spolupráce při léčbě pacienta, redukce udržovacího a umožňovacího chování ze strany rodiny a blízkých, stabilizace pacienta v rodinném prostředí a prevence relapsu. Jde o způsob práce v adiktologii nezbytný a pro ni specifický.

Kategorie: P – hrazen plně

OF: 1/1 den, 12/1 čtvrtletí

OM: A – pouze ambulantně

čas výkonu: 45

body: 249

ZUM: ne

ZULP: ne

Nositel	INDX	Čas
S4	4	45

Adiktologická terapie skupinová

- Kategorie: P - hrazen plně
- Omezení místem: A - pouze ambulantně
- Omezení frekvencí: 1/1 den, 12/1 čtvrtletí
- Obvyklá doba trvání celého výkonu v minutách: 13.0
- Sazba režie: 2.87
- Body: 144
- Nositelé: Index S4 (1. adiktolog; praxe 2 roky; 2. Adiktolog; praxe 2 roky)

Adiktologická terapie skupinová

38026 ADIKTOLOGICKÁ TERAPIE SKUPINOVÁ, TYP I., PRO SKUPINU MAXIMÁLNĚ 9 OSOB Á 120 MINUT

Výkon je indikován pro diagnostické skupiny F10 – F19 a patologické hráčství F63 na základě předchozí diagnostiky lékařem a matchingu adiktologem. Výkon je určen pro pravidelnou terapii dle schváleného terapeutického plánu. Velikost skupiny je max. 9 osob. Jde o způsob práce v adiktologii nezbytný a pro ni specifický. Výkon se vykazuje na každého pacienta zvlášť. Omezení frekvencí se nevztahuje na denní stacionární zařízení.

Kategorie: P – hrazen plně

OF: 1/1 den, 12/1 čtvrtletí

OM: A – pouze ambulantně

čas výkonu: 13

body: 144

ZUM: ne

ZULP: ne*

Nositel	INDX	Čas
S4	4	13
S4	4	13

Indikace výkonů lékařem

- **Povinná indikace hrazené zdravotní služby ošetřujícím lékařem** je stanovena v ust. § 18 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění
- **Adiktolog může** v ČR poskytovat pacientům služby v rozsahu kvalifikace a způsobem specifikovaným ve vyhlášce 55/2011Sb, tj. i bez indikace lékaře.
- ***V praxi:***
- **Platba v hotovosti – bez indikace lékaře**
- **Platba na pojišťovnu – léčba indikována lékařem**

Náklady zdravotních pojišťoven

Náklady pojišťoven na „adiktologii“

- celkový objem výdajů zdravotních pojišťoven (ZP) byl v roce 2011 celkem **223mld. Kč**
- roční náklady v roce 2011 na **léčbu spojenou s užíváním psychoaktivních látek** (dg. F10–F19) byly **ve výši 1 563 mil. Kč**, tj. 0,7% výdajů ZP
- Léčba uživatelů alkoholu a nealkoholových drog (dg. F10–F19) se v letech 2007–2011 podílela **0,74 % na celkových nákladech zdravotních pojišťoven** (ÚZIS, 2013);
- A 15 % na nákladech pojišťoven na léčbu duševních poruch (dg. F00–F99);

Náklady pojišťoven na „adiktologii“

- Podíl na nákladech na léčbu uživatelů alkoholu i nealkoholových drog (ÚZIS):
- Náklady **na lůžkovou péči 62 %**
- Náklady **na ambulantní péče 8 %**
- Podpůrné služby 10%
- Výdaje na léky 20%
- 1,1mld. Kč – alkohol
- 450 mil. Kč – nealkoholové drogy

Zdravotní pojišťovny (ZP) - I

- Dle § 46 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, **je zdravotní pojišťovna povinna zajistit poskytování hrazených služeb svým pojištěncům včetně jejich místní a časové dostupnosti.**
- Tuto povinnost plní prostřednictvím poskytovatelů, se kterými uzavřela smlouvu o poskytování a úhradě hrazených služeb.

Zdravotní pojišťovny (ZP) - II

- Existence interních/veřejných materiálů ZP k uzavírání smluv s danou profesí
- Tímto je určený postup regionálních poboček ZP
- **Smlouvy s poskytovateli v kompetenci RP dle potřeb regionů (omezeno rozpočtem RP)**
- U nového typu a odbornosti hrazených služeb **preference žádostí podložených projektem**

- **Projekt pro ZP:**
 - Popsat potřebnost péče pro region
 - Uvést rozvahu jakou dosavadní péči nahradí
 - Frekvence výkonů, odhad počtu pacientů
- **Součástí budou výběrová řízení na poskytovatele péče**

Výběrové řízení zdravotní pojišťovny

- **Výběrového řízení před uzavřením smlouvy** o poskytování a úhradě hrazených služeb.
- Návrh na vyhlášení výběrového řízení nebo přihlášku do výběrového řízení lze podat na Krajský úřad, odbor zdravotnictví.
- Místní příslušnost krajského úřadu se řídí místem provozování zdravotnického zařízení.
- Konání výběrového řízení mohou navrhnout zdravotní pojišťovna nebo uchazeč.
- Výběrové řízení vyhlašuje pro daný kraj krajský úřad uveřejněním na úřední desce.

Výběrové řízení zdravotní pojišťovny

- Návrh na vyhlášení výběrového řízení musí obsahovat údaj o lhůtě, od které hodlá navrhovatel poskytovat zdravotní služby nebo je schopen splnit předpoklady k poskytování zdravotních služeb v příslušném oboru.
- Zdravotní pojišťovna přihlíží k výsledkům výběrového řízení při uzavírání smluv o poskytování a úhradě hrazených služeb.
- **Výsledek výběrového řízení nezakládá právo na uzavření smlouvy se zdravotní pojišťovnou.**

- **Zdravotní pojišťovna je oprávněna uzavřít smlouvu s uchazečem pouze tehdy, bylo-li uzavření takové smlouvy ve výběrovém řízení doporučeno.**
- Tiskopisy, tj. návrh na vyhlášení výběrového řízení i nabídku (příhlášku) do výběrového řízení najdete na webu krajského úřadu.

- Oblast zdravotnictví a zdravotní pojišťovny – přinášejí nové možnosti vs. podmínky/pravidla
- Adiktologické ambulance již vznikly či vznikají na řadě míst v ČR
- 200 registrovaných adiktologů a další přibývají
- Seznam výkonů a úhradová vyhláška 2014 zahrnují profesi adiktologa (919)
- Nezbytné vstoupit do jednání s pojišťovnou jak z regionů tak na nejvyšší úrovni
- Nutná průběžná evaluace a revize

Česká asociace adiktologů – nabídka členství

čaa

Česká asociace
adiktologů

Děkuji za pozornost.

Ondřej Sklenář

Cyprichova 706/1, Praha 11, 149 00

www.asociace-adiktologu.cz

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ